

Tekst orzeczenia pochodzi ze zbiorów Sądu Najwyższego.

Postanowienie

Sądu Najwyższego

z dnia 18 września 1982 r.

VI KZP 15/82

Jeżeli oskarżyciel prywatny wniósł do sądu akt oskarżenia o przestępstwo prywatnoskargowe, a sąd dostrzegł w zarzucanym oskarżonemu czynie cechy przestępstwa publicznoskargowego, powinien z powodu braku skargi uprawnionego oskarżyciela postępowanie umorzyć i akta sprawy przesłać prokuratorowi (art. 256 § 2 k.p.k.).

LEX nr 17437, OSNPG 1982/11/151

Dz.U.1969.13.96: art. 6; art. 11 pkt 4; art. 49; art. 256

Skład orzekający

Przewodniczący: Sędzia SN W. Żebrowski.

Sędziowie SN: R. Góral, J. Tobera (spr.).

Protokolant: O. Lichomska.

Prokurator Prokuratury Generalnej: A. Kabat.

Sentencja

Sąd Najwyższy Izba Karna w Warszawie na posiedzeniu w sprawie Krzysztofa R. oskarżonego z art. 156 § 2 k.k., 182 k.k. i 181 § 1 k.k., po rozpoznaniu przekazanego na podstawie art. 590 § 1 k.p.k. przez Sąd Wojewódzki w Płocku postanowieniem z dnia 24 marca 1982 r., sygn. K.753/81, zagadnienia prawnego wymagającego zasadniczej wykładni ustawy:

"Czy w przypadku stwierdzenia na rozprawie, iż zarzucany w trybie prywatnoskargowym czyn oskarżonego wyczerpuje znamiona przestępstwa ściganego z oskarżenia publicznego - sąd ogranicza się do zawiadomienia o tym prokuratora (art. 256 § 2 k.p.k.), czy też poza tym zawiadomieniem jest obowiązany w tej fazie postępowania do wydania końcowego rozstrzygnięcia i jakiego charakteru?"

postanowił: odmówić udzielenia odpowiedzi.

Przedstawione w pytaniu zagadnienie prawne nie wymaga udzielenia odpowiedzi. Z przepisu art. 11 pkt 4 k.p.k. wynika bowiem wprost, że jeśli w sprawie brak jest skargi uprawnionego oskarżyciela nie wszczyna się postępowania, a wszczęte umarza. Jeśli zatem oskarżyciel prywatny wniósł do sądu akt oskarżenia o przestępstwo prywatnoskargowe a sąd dostrzegł w zarzucanym oskarżonemu czynie cechy przestępstwa publicznoskargowego, powinien z powodu braku skargi uprawnionego oskarżyciela, postępowanie umorzyć i akta sprawy przesłać prokuratorowi (art. 256 § 2 k.p.k.). Obowiązek badania, czy postępowanie toczy się we właściwym trybie (publicznym czy prywatnym), należy nie tylko do sądu pierwszej instancji. W postępowaniu odwoławczym uchybienie wymienione w art. 11 pkt 4 k.p.k. sąd rewizyjny uwzględnia z urzędu i w razie stwierdzenia tego uchybienia uchyła zaskarżone orzeczenie, niezależnie od tego, czy uchybienie to miało wpływ na treść orzeczenia (art. 388 pkt 4 k.p.k.).

W związku z wyrażonym przez Sąd Wojewódzki w uzasadnieniu postanowienia poglądem, że zaskarżone zostało przez oskarżonego orzeczenie, "które nie istnieje", w sprawie nasuwają się dalsze uwagi.

Przedstawione do rozstrzygnięcia zagadnienie prawne wyłoniło się na tle następującej sytuacji faktycznej.

Oskarżyciel prywatny wniósł akt oskarżenia o przestępstwo określone w art. 156 § 2 k.k., a więc ścigane w przyjętym przez niego trybie. W toku rozprawy Sąd Rejonowy dostrzegł w czynie zarzucanym oskarżonemu znamiona przestępstwa ściganego z oskarżenia publicznego, w związku z czym powziął postanowienie o przekazaniu sprawy uprawnionemu oskarżycielowi - prokuratorowi rejonowemu.

Postanowienie Sądu Rejonowego zaskarżył obrońca oskarżonego.

Wprawdzie skarżący błędnie wskazał w zażaleniu, że kwestionuje nim orzeczenie w przedmiocie umorzenia postępowania, którego w sprawie nie podjęto, niemniej z zarzutu i wniosku odwoławczego jednoznacznie wynikało, iż zażalenie jest skierowane przeciwko orzeczeniu "o przekazaniu sprawy prokuratorowi".

W tych warunkach zażalenie obrońcy oskarżonego, wniesione od postanowienia o przekazaniu sprawy prokuratorowi zamykającego faktycznie drogę do wydania wyroku w trybie prywatnoskargowym podlegało przekazaniu sądowi odwoławczemu.

Prezes Sądu I instancji odmówił jednak przyjęcia tego środka odwoławczego, a jedynym powodem tej decyzji było to, iż zażalenie dotyczy orzeczenia o umorzeniu, a więc rozstrzygnięcia, którego nie zawiera zaskarżone orzeczenie. Wprawdzie w zarządzeniu nie podano jego podstawy prawnej, niemniej jest niewątpliwe, że mógłby ją stanowić jedynie przepis art. 377 § 2 k.p.k.

W związku z powyższym należy zauważać, że wymieniony przepis wylicza wyczerpująco wypadki, w których prezes

Sądu I instancji odmawia przyjęcia środka odwoławczego. Są one następujące: a) wniesienie środka odwoławczego po terminie b) przez osobę nieuprawnioną c) niedopuszczalność wniesienia wymienionego środka z mocy ustawy.

Wobec tego, że w odniesieniu do zażalenia wniesionego przez obrońcę oskarżonego nie zachodziła żadna z wymienionych w art. 377 § 2 k.p.k. podstawa odmówienia przyjęcia środka odwoławczego, wymienione zarządzenie prezesa podjęte zostało z obrazą przepisów postępowania.

17437

SĄD NAJWYŻSZY
BIURO STUDIÓW I ANALIZ
Pl. Krasińskich 2/4
00-951 Warszawa
(-II-)